

Aanklacht tegen leegstand, maar ook portret van duizenden gebouwen

VK 29-06-10 katern 1 pagina 20

In het Nederlandse paviljoen van de 12de Internationale Architectuur Biennale wil Vacant NL het maatschappelijk vastgoed verbinden met de creatieve industrie.

Van onze verslaggever
Harmen Bockma

VENETIË - 'Dit gebouw staat al 39 jaar leeg', staat er provocerend op het Rietveldpaviljoen in de Giardini. Dat is niet helemaal waar. Drie maanden per jaar is het paviljoen wel degelijk in gebruik. Het is de Nederlandse tentoonstellingsruimte voor de kunst- en architectuurbiennales in Venetië, die zondag officieel wordt geopend. Maar de overige maanden staat het er inderdaad maar te staan.

En dit keer, aan het begin van de 12de Internationale Architectuur Biennale, lijkt het zelfs tijdens de tentoonstelling ongebruikt. Binnen staat er niets, op het eerste gezicht. 'Het is een aanklacht tegen de leegstand in Nederland', legt Ole Bouman, de directeur van het Nederlands Architectuur Instituut, uit. 'Het gaat om duizenden gebouwen. Daar moeten we iets mee doen.'

Het paviljoen staat niet echt leeg. Achterin leiden trappen naar een door Rietveld Landscape ontworpen installatie. Was het paviljoen twee jaar geleden een plek waar uitgebreid werd gediscussieerd over architectuur, waarvan op een website verslag werd gedaan, dit keer is gekozen voor een sterk, eenduidig beeld.

Aan stalen draden die midden in de ruimte van muur tot muur zijn gespannen, zijn blauwe piepschuimen modellen opgehangen van 4.326 fabrieken, kerken, molens, stadions, vuurtorens, watertorens, forten, silo's, barakken en monumentale kantoren. Van de Shell-toren in Am-

De tentoonstelling *Vacant NL* in het Nederlandse paviljoen: 4.326 nieuwe laboratoria.

Foto Rob 't Hart

sterdam tot de voormalige gevangenis aan de Noordsingel in Rotterdam. Ze vormen een imposante stad. 'Nederland is dichtbevolkt met leegstaande gebouwen', staat erbij. In één oogopslag is het probleem duidelijk.

Maar de tentoonstelling wil meer dan een aanklacht zijn, zegt Bouman. 'Het is ook een portret van een potentieel. Ons voorstel is om de gebouwen gedurende de leegstand te laten ge-

Tentoonstelling in Venetië haakt aan bij innovatie-agenda

bruiken door kleine creatieve bedrijven. We willen maatschappelijk vastgoed verbinden met de creatieve industrie. Het staat bij de installatie: Beschikbaar: 4.326 nieuwe laboratoria.'

De curatoren van de tentoonstelling, de broers Ronald en Erik Rietveld (geen familie van) bedachten in opdracht van het NAI niet alleen de installatie, maar brachten ook collega's samen om over het probleem van

leegstand na te denken. 'Je kunt grote maatschappelijke vraagstukken proberen bij de kop te vatten, maar dat lukt je niet alleen met architectuur.' Rietveld Landscape vroeg, naast NAI-curator Saskia Stein, kunstenaars Barbara Visser mee te denken, net als ontwerper Jurgen Bey en grafisch vormgever Joost Grootens.

Ze legden het verband tussen de leegstand in Nederland - de titel van de tentoonstelling is *Vacant NL* (beschikbaar Nederland) en de kennis- en innovatieagenda zoals die onder voorzitterschap van SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan is opgesteld. 'In die agenda is de creatieve industrie een van de vijf speerpunten', zegt Ronald Rietveld. 'Er is nog niet nagedacht over welke ruimtelijke voorwaarden er nodig zijn voor de creatieve industrie. Mark Rutte heeft gepleit voor regelvrije zones voor innovatie. Wij kunnen hem helpen.'

Het voorstel gaat verder dan anti-kraakwachten neerzetten in gebouwen, zegt Erik Rietveld. 'We denken aan een nationale campagne, waarbij gemeenten lege gebouwen, die van de overheid zijn, of die beschermd worden, aanmelden. Creatieve pioniers kunnen zich dan melden om in die gebouwen te trekken. Sinds het kraakverbod is betaalbare ruimte voor kleine creatieve bedrijven meer dan ooit nodig.'

Bouman denkt groter dan Nederland. 'We laten in Venetië aan de wereld zien hoeveel ruimte er beschikbaar is bij ons. Waarom zou je de creatievelingen naar Berlijn laten gaan, als je ze naar Nederland kan halen?'